

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ПІВДЕННО-СТЕПОВИЙ НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
ІНСТИТУТ РИСУ**

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РОСЛИННИЦЬКОЇ
ГАЛУЗІ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ**

**Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 50-й річниці від початку розвитку рисівництва в Україні
(6-8 серпня 2013 р.)**

Скадовськ – 2013

Перспективи розвитку рослинницької галузі в сучасних економічних умовах. Тези Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 50-й річниці від початку розвитку рисівництва в Україні 6-8 серпня 2013 р. – Скадовськ, Інститут рису НААН. – 2013. – 222с.

Перспективы развития растениеводческой отрасли в современных экономических условиях. Тезисы Международной научно-практической конференции посвященной 50-й годовщине от начала развития рисоводства в Украине 6-8 августа 2013 р. – Скадовск, Институт риса НААН. – 2013. – 222 с.

У збірнику наведено результати досліджень вчених наукових та науково-учбових установ України, Росії, Білорусі та Казахстану з актуальних проблем генетики, біотехнології, селекції, насінництва, рослинництва, землеробства, агрохімії, ґрунтознавства, захисту рослин, меліорації, якості сільськогосподарської продукції, економіки, які спрямовані на вирішення питань науково-методичного забезпечення рослинницької галузі в сучасних економічних умовах.

В сборнике представлены результаты исследований ученых научных и научно-учебных учреждений Украины, России, Беларуси и Казахстана по актуальным проблемам генетики, биотехнологии, селекции, семеноводства, растениеводства, земледелия, агрохимии, почвоведения, защиты растений, мелиорации, качества сельскохозяйственной продукции, экономики, которые направлены на решение вопросов научно-методического обеспечения растениеводческой отрасли в современных экономических условиях.

Макуха О.В.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», Україна

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ФЕНХЕЛЮ ЗВИЧАЙНОГО В ПОСУШЛИВИХ УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Фенхель звичайний (*Foeniculum vulgare Mill.*) – цінна ефіроолійна, лікарська, пряносмакова, овочева, ароматична, медоносна та декоративна рослина. Фенхель знаходить використання в офіційній та народній медицині, кулінарії, харчовій, фармацевтичній, парфумерно-косметичній та інших галузях промисловості, у ветеринарії, тваринництві тощо.

В Україні фенхель звичайний традиційно культивують у помірних за кліматом західних областях та в Криму, тобто в регіонах зі сприятливим тепловим режимом та достатньою кількістю опадів. У посушливих умовах півдня України фенхель, як промислова культура, не вирощується.

В останні роки у зв'язку зі стрімким розвитком різних галузей промисловості та нарощуванням виробничих потужностей виникла нагальна потреба розширення традиційних меж вирощування фенхелю та його інтродукції до нових регіонів, зокрема до південного Степу України. Введення фенхелю звичайного в культуру в посушливих умовах півдня України неможливе без урахування специфічних ґрунтово-кліматичних умов зони та реакції на них рослин.

Технологія вирощування фенхелю не є винятком з технологій вирощування інших сільськогосподарських культур, вона передбачає розміщення посівів у звичайній польовій сівоzmіні, використання серійної техніки, наявної в кожному господарстві.

Технологія вирощування фенхелю передбачає розміщення посівів після озимої пшениці, проведення в осінній період після збирання попередника двократного лушення стерні на глибину 8-10 та 10-12 см, внесення мінеральних добрив, виконання зяблевої оранки на глибину 20-22 см, двох-трьох культивацій зябу для знищення бур'янів по мірі їх відростання, проведення вирівнювання поверхні поля.

Комплекс весняно-польових робіт включає ранньовесняне боронування у два сліди, передпосівну культивацію з одночасним боронуванням та прикочуванням ґрунту. Проти однорічних злакових та дводольних бур'янів можна проводити обприскування ґрунту (з негайним загортанням) до висівання культури препаратами патрік 480, к.е., 2 л/га, трефлан 480, КЕ, 2 л/га, трифлурекс 240, к.е., 4 л/га, трифлурекс 480, к.е., 2 л/га. Гербициди вносять під культивацію.

Сівбу проводять в ранній строк одночасно з ранніми ярими культурами нормою 5 кг/га з міжряддям 45 см на глибину 3-4 см. Догляд за посівами включає прикочування, до- та післясходові боронування, дві-три міжрядні

культивуваці на глибину 4-6 для першої та 6-8 см для наступних, прополювання бур'янів у рядках. Збирання насіння проводять роздільним способом.

Для фенхелю звичайного особливо важлива оптимізація умов вологозабезпечення. Генетичний центр походження рослини (Середземномор'я), природний ареал розповсюдження та історичні регіони культивування характеризуються, переважно, м'яким, теплим кліматом з достатньою кількістю опадів. Хоча досліді, проведені на півдні України, доводять високий адаптивний потенціал та значну витривалість культури, фенхель звичайний в силу генетичних та історичних особливостей позитивно реагує на зволоження, особливо при вирощуванні в посушливих умовах.

У зоні недостатнього природного зволоження головним, найбільш дієвим способом вирішення проблеми дефіциту вологи є обробіток ґрунту. Накопичення та збереження запасів ґрунтової вологи досягається шляхом ретельного вирівнювання зябу восени. Внесення гербіциду під ранньовесняну культивувацію дозволяє попередити непродуктивні втрати вологи за рахунок скорочення кількості агротехнічних операцій догляду за посівами, прикочування ґрунту до та після сівби забезпечує підтягування вологи до насіння, покращення його контакту з ґрунтом.

Вирівнювання та прикочування ґрунту вирішують ще одну важливу проблему: забезпечують рівномірну глибину загортання насіння. Посівний матеріал фенхелю є дрібним, насіння краще та швидше проростає при наявності світла, тому сівбу проводять на невелику глибину. Одержання дружних та рівномірних сходів культури можливе лише за умови ретельного вирівнювання поверхні поля.

Характерною особливістю фенхелю звичайного є значна тривалість періоду сівба-сходи, повільний розвиток та наростання надземної маси на етапі формування двох пар справжніх листків, що зумовлює нездатність рослин конкурувати з бур'янами за фактори життя. Перші 1,5-2 місяці після сівби – гербокритичний період для рослин фенхелю звичайного, тому ретельна підготовка ґрунту, звільнення ділянки від бур'янів особливо важливі для успішного вирощування культури. Проведення ранньовесняної культивуваці з одночасним внесенням гербіциду забезпечує захист посівів від бур'янів протягом 30-40 днів гербокритичного періоду, дозволяє зменшити на 1-2 операції загальну кількість міжрядних культивуваці та прополювань у рядках.

Козирєв В.В. Вплив режиму зрошення, обробітку ґрунту та строків внесення фосфогіпсу на агрофізичні властивості ґрунту при вирощуванні сої	115
Кольцов С.О., Марущак Г.М. Агрофізичні властивості солонців лучних Степу сухого у рисових сівозмiнах України	117
Кукса Ю.А. Формування врожайності ярого ріпака в залежності від агроприймів вирощування	120
Курдюкова О. М. Насіннева продуктивність бур'янів та можливості її зниження.....	122
Куц О.В. Ефективність різних систем удобрення капусти білоголової в зрошуваній овоче-кормові сівозміні лiвобережного Лiсостепу України.....	124
Макуха О.В. Особливості технології вирощування фенхелю звичайного в посушливих умовах пiвдня України	126
Малярчук А.С. Основний обробіток ґрунту та продуктивність ріпаку озимого в сівозміні на зрошенні.....	128
Манько К.М. Урожайність тритикале ярого в умовах східного Лiсостепу України	130
Марущак Г.М. Забезпеченість ґрунтів рисових систем України макро- та мікроелементами	132
Махова Т.В., Поляков О.І. Формування врожайності льону олійного сорту Кiвіка в залежності від агроприймів вирощування.....	134
Морозов О.В., Безніцька Н.В., Дудченко К.В. Залежність врожайності рису від кліматичних умов за результатами багаторічних досліджень	136
Недоцюк О.А. Важкі метали у ґрунтах рисових зрошувальних систем приморської частини Краснознам'янської зрошувальної системи	138
Оккерт А.В. Продуктивність льону олійного сорту Водограй в залежності від норм висіву	140
Онищенко Л.М., Исупова Ю.А., Шеуджен А.Х. Современное удобрение в технологии возделывания сои	142
Поленок А.В. Вплив основного обробітку ґрунту та норм добрив на продуктивність культур рисової сівозміні.....	144

Наукове видання

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РОСЛИННИЦЬКОЇ ГАЛУЗІ В СУЧАСНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ**

*Збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 50-й
річниці від початку розвитку рисівництва в Україні
(6-8 серпня 2013 р.)*

Технічний редактор – Дудченко С.Г.

Підписано до друку ??.07.2013 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. др. арк. 14. Наклад 200.

Віддруковано з готових оригінал-макетів у ТОВ “Айлант”
Свідоцтво про реєстрацію ХС №1 від 20.08.2000 р.
73000, Україна, м.Херсон, пров.Пугачова, 5/20.
Тел.: 26-67-22, 49-33-48.